Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2023[1]

Versie: uitgebreid verzoek[2] Anouk, verslavin ips GEZONDHEID!

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden op hoofdlijnen zijn:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel;
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie;
- het college geeft een toelichting op deze verklaring;
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college.

Wat wordt verwacht van het college en de gemeenteraad?

Bij het indienen van het verzoek moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verklaring moet de instemming hebben van de gemeenteraad. Ook moet deze verklaring worden toegelicht, zoals gevraagd in het aanvraagformulier (op het formulier de onderdelen A, B en C).

Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?

Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren. Het college wordt verzocht te beschrijven op welke wijze de gemeenteraad is betrokken vanaf het moment dat het tekort door het college wordt gesignaleerd tot en met het treffen van de maatregelen en de monitoring daarvan. Dit onderdeel is opgenomen na de samenvatting.

Op welke wijze wordt de gemeenteraad gefaciliteerd?

De toetsingscommissie heeft een checklist gemaakt voor gemeenteraadsleden. Het is een handzaam lijstje vragen en aandachtspunten. Raadsleden kunnen dit lijstje gebruiken bij het beoordelen van de vangnetaanvraag van het college. Deze checklist is opgesteld in samenwerking met raadsleden uit verschillende gemeenten en de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden. De checklist staat samen met andere informatie op de website van de VNG, zie link website VNG pagina raadsleden.

De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om in de aanvraag vangnetuitkering zijn opvattingen te geven over de verklaring van het college (in de verklaring staan de oorzaken van het tekort, de maatregelen om

[1] Versie aanvraagformulier d.d. 17 november 2022
[2] Toelichting voor ambtelijke ondersteuning onderaan dit formulier.

het tekort te reduceren, etc.). In het formulier zal op hoofdlijnen het proces worden beschreven hoe de gemeenteraad betrokken is. Dit is vanaf het moment van signalering van het tekort en het daaropvolgend proces van treffen van maatregelen waar de raad bij betrokken is voordat de raad instemt met de verklaring van het college. De voorzitter van de gemeenteraad en de griffier tekenen voor de juistheid hiervan en worden in de gelegenheid gesteld om dit overzicht aan te vullen.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag.
Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

1. Verklaring college bij een <u>uitgebreid verzoek</u>

Dit gedeelte bestaat de volgende onderdelen:

- Samenvatting van de verklaring
- De beschrijving van de wijze waarop de gemeenteraad is geïnformeerd door het college
- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

- D. Ondertekening door het college

Samenvatting van de verklaring van het college

De verklaring van het college bestaat uit vier subonderdelen: A) analyse van de oorzaken van het tekort, B) getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren, C) beoogd effect van de genoemde maatregelen & D) ondertekening door het college.

Het college geeft hieronder een samenvatting van onderdeel A, B en C. Dat geeft de gemeenteraad een kernachtig overzicht, op basis waarvan het raadslid kan vaststellen waarmee hij instemt voordat hij ondertekent. Voor het gemeenteraadslid dat zich wil verdiepen in de verklaring van het college, wordt verwezen naar onderdelen A, B, C en D van het aanvraagformulier.

Richtlijn voor de omvang van de samenvatting van de drie onderdelen is in totaal maximaal twee A4.

Het ligt voor de hand dat een gemeenteraadslid de antwoorden op de checklist (zie achteraan dit formulier) terug kan vinden in de samenvatting.

A. Samenvatting onderdeel analyse van de oorzaken van het tekort

De gemeente Zwolle heeft, net als in voorgaande jaren, een tekort op het BUIG-budget. Onder de BUIG valt de algemene bijstand levensonderhoud, IOAZ, IOAW, BBZ en de Loonkostensubsidie. In 2023 heeft de gemeente circa € 59,2 miljoen ontvangen. Het tekort in 2023 bedroeg € 6,11 miljoen. Dit is 11,51% van het Totale BUIG-budget. Van het tekort van € 6,11 miljoen in 2023 komt € 5,05 miljoen ten laste van de eigen begroting van de gemeente Zwolle. De gemeente Zwolle kan voor € 1,07 miljoen aanspraak maken op de Vangnetuitkering 2023.

Sinds de intreding van het nieuwe objectieve verdeelmodel in 2015 heeft de gemeente een tekort. Het aandeel dat de gemeente ontvangt van het BUIG macrobudget is kleiner dan de werkelijke uitgaven. Tussen 2015 en 2023 fluctueert het tekort tussen € 2,2 miljoen en € 6,78 miljoen.

Een belangrijke oorzaak voor het structurele tekort van Zwolle op de BUIG is dat specifieke kenmerken van centrumgemeenten onvoldoende zijn meegenomen in het verdeelmodel. In ‘Meerjarige tekorten en overschotten op het bijstandsbudget: een verkenning van objectieve verklaringen’ - een onderzoeksrapport van SEO en Atlas Research uit 2022 – staat dat meerdere objectieve kenmerken uit het verdeelmodel systematisch samenhangen met een meerjarig tekort of overschot op het bijstandsbudget. Een groot deel van de kenmerken die systematisch verschillen tussen tekort- en overschotgemeenten hangt samen met de centrumfunctie van een gemeente.

Op basis van een analyse over het BUIG-budget en de ontwikkeling van de bijstandspopulatie trekken we een aantal conclusies. We hebben over het algemeen een sterkere stijging of minder sterke daling dan gemiddeld. Inwoners die langer een bijstandsuitkering hebben zijn moeilijker te activeren of re-

integreren op de arbeidsmarkt. Daarnaast hebben we een groot gedeelte van het bijstandsbestand onvoldoende in beeld, waardoor we hen moeilijk kunnen activeren naar werk of participatie.

In vergelijking met andere gemeenten zien we dat onze instroom hoger is dan landelijk in 2022 (24,3% in Zwolle t.o.v. 22% landelijk), maar de uitstroom is lokaal ook iets hoger dan landelijk (25,8% in Zwolle t.o.v. 25,5% landelijk).

B. Samenvatting onderdeel getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren.

Het college heeft een groot aantal verschillende maatregelen getroffen om het tekort op de BUIG te reduceren. Deels betreffen dit bestaande maatregelen die worden voortgezet. Anderzijds zijn het nieuw ontwikkelde of geïntensiveerde maatregelen. We maken gebruik van onze eigen ervaring uit lopend beleid of pilots maar gebruiken ook externe bronnen en lokale, regionale of landelijke samenwerkingsverbanden om kennis te vergaren van good-practices en methodieken die ons verder kunnen helpen om invulling te geven aan ons beleid en uitvoeringspraktijk. De maatregelen sluiten aan bij de ambitie om een grotere groep langdurige bijstandsbehoeftigen te activeren en daarnaast instroom van o.a. studenten en statushouders te beperken. De instroombeperkende maatregelen die we inzetten zijn bijvoorbeeld toekomstgesprekken, het project zoekperiode jongeren, snellere inzet van sociaal werkbedrijf Tiem, inzet op het ondernemersloket en schulddienstverlening. We trachten de uitstroom te bevorderen door het Innovatielab en ketensamenwerkingen. Daarnaast stimuleren we groepsgerichte aanpakken en de inzet van Basismeters. Ook houden we perspectiefgesprekken, wijzen we nieuwe doelgroepen actief de weg met begeleiding en bundelen we informatie. Het zittende bestand proberen we met nieuwe maatregelen te activeren. We zetten in op het meerjarig vitaliteitsprogramma met SportService, Start- en Opstapbanen, de inzet van ervaringsdeskundigheid, servicegesprekken, een integrale aanpak met Spoor 6 en de sociale coöperatie. Ook plegen we sinds 2019 met succes extra inzet op statushouders. Met handhaving en de opsporing van fraude proberen we te voorkomen dat er misbruik wordt gemaakt van de bijstand. Afsluitend passen we de komende periode ook onze bedrijfsvoering aan door de begroting opnieuw in te richten, nieuwe financieringsafspraken te maken en te investeren in Tiem.

C. Samenvatting onderdeel beoogd effect van de genoemde maatregelen

Het college verwacht dat met de genoemde maatregelen het aantal mensen dat een beroep moet doen op, of afhankelijk blijft, van de bijstand wordt verkleind. Tegelijkertijd zien we, door de samenstelling van ons bestand, ook dat het steeds lastiger wordt om duurzame uitstroom te realiseren.

De getroffen maatregelen dragen bij aan de laagdrempeligheid van werk en begeleiding, een betere samenwerking in de stad en een bedrijfsvoering die bijdraagt aan reductie van het tekort op de BUIG. We zetten in op het beter in beeld krijgen van ons bijstand bestand. We hebben daartoe een dashboard ingericht. Hiermee krijgen we meer zicht op de ondersteuningsvraag en de vaardigheden van deze inwoners. We kunnen hen daardoor beter doorgeleiden naar het juiste aanbod, dat bovendien door de genoemde maatregelen beter aansluit. Hierdoor verwachten we dat ons bijstandsbestand, net als de BUIG-uitgaven, zullen dalen. In hoeverre we de daling realiseren is lastig te voorspellen. Dat hangt ook af van externe factoren zoals bijvoorbeeld de ontwikkeling van de arbeidsmarkt.

We richten ons niet alleen op de uitstroom, maar ook op de instroom. We hebben geconstateerd dat die in 2023 hoger was dan landelijk. Het kan dus zijn dat we voor 2024 wederom een beroep op de BUIG Vangnetuitkering moeten doen. Het college is zich hier bewust van en ziet de noodzaak om de inkomsten en uitgaven dichter bij elkaar te brengen.

We zetten in op een betere bestandsanalyse om te kijken welk effecten onze maatregelen hebben. Dat doen we ook op het niveau van project en/of genomen maatregel. Daarnaast bereiden we de inrichting van een dashboard voor waarin gegevens over de participatieketen en de BUIG-budgetten gecombineerd zijn, zodat we ontwikkelingen in het BUIG-budget en de bijstandspopulatie beter kunnen monitoren. Hierdoor kunnen we vroegtijdig signaleren en waar nodig bijsturen.

Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?

In dit onderdeel wordt het proces op hoofdlijnen beschreven hoe de raad betrokken is vanaf het moment van signalering van het tekort op het BUIG-budget en het daaropvolgend proces van bepalen en treffen van maatregelen, tot aan het moment dat de verklaring van het college voor instemming wordt voorgelegd aan de raad. Ten einde dit zo eenvoudig mogelijk te beschrijven wordt gevraagd aan te kruisen op welke momenten de raad hierbij is betrokken. Dit geschiedt d.m.v. het plaatsen van een X voor het betreffende onderdeel. Daarnaast is er ruimte voor aanvullingen.

Op welke momenten werd de raad geïnformeerd over beleid, uitvoering en sturing van de Participatiewet en meer specifiek over het tekort op de BUIG, de maatregelen en de beoogde effecten daarvan?

X	**Moment in het proces**
X	De kadernota, de begroting.
X	Voorjaars- en najaarsbericht en jaarrekening.
X	Maand-, kwartaal- of halfjaarrapportage. (ook wel genoemd Berap, Marap, etc)
X	Beleidsplannen, strategie- of koersdocumenten, plannen van aanpak of evaluaties.
X	Informatie over bestandsontwikkelingen of over de voortgang van maatregelen.
	Nieuwsbrieven, bijeenkomsten en/of presentaties.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder toont het college de analyse, waaruit volgt wat de oorzaken van het tekort van de gemeente (A1) zijn. Vervolgens wordt de analyse opgenomen van het effect van getroffen maatregelen in voorgaande jaren (A2). Tot slot wordt kort beschreven welke bronnen zijn gebruikt bij de analyse (A3).

A1. Analyse van de oorzaken van het tekort van de gemeente

Omvang van het tekort

Het BUIG-budget bestaat uit verschillende soorten uitkeringen: de algemene bijstand levensonderhoud, loonkostensubsidie, IOAW, IOAZ en BBZ. De besteding aan de algemene bijstand behelst het grootste gedeelte van de BUIG-lasten. In 2023 heeft de gemeente netto € 59,19 miljoen verstrekt uit de BUIG-budgetten. Het toegekende BUIG-budget aan de gemeente Zwolle bedroeg € 53,08 miljoen. De lasten waren dus € 6,11 miljoen hoge dan de baten. Het tekort op het budget bedraagt in 2023 11,51%. Dit is een kleine procentuele daling ten opzichte van 2022 met ruim 3%. Van het tekort van € 6,11 miljoen in 2023 komt € 5,04 miljoen ten laste van de eigen begroting van de gemeente Zwolle. De gemeente Zwolle kan voor € 1,07 miljoen aanspraak maken op de Vangnetuitkering 2023. In dit onderdeel wordt een analyse van de oorzaken van het tekort gedeeld.

Verdeelmodel, structureel tekort en kaders

Gemeenten ontvangen uit het BUIG macrobudget een aandeel gebaseerd op een objectieve verdeling. De systematiek achter deze objectieve verdeling is dat op huishoudniveau een inschatting wordt gemaakt van de kans dat een huishouden in de bijstand terecht komt. Zwolle heeft al sinds de invoering van dit objectieve verdeelmodel een tekort op de BUIG-budgetten: Het aandeel dat op basis van deze objectieve verdeling wordt ontvangen uit het BUIG-macrobudget is kleiner dan de werkelijke uitgaven aan bijstand. Vrijwel alle centrumgemeenten hebben een tekort op de bijstand. Dit blijkt tevens uit het onderzoek ‘Meerjarige tekorten en overschotten op het bijstandsbudget: een verkenning van objectieve verklaringen’ van SEO economisch onderzoek (Vermeulen et al, 2022), dat zij in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft uitgevoerd. Specifieke kenmerken van centrumgemeenten zitten niet goed in het model, wat ook in Zwolle leidt tot een tekort. In het rapport wordt benoemd dat een groot aantal (voormalig) studenten met psychische problematiek een significante invloed kan hebben op het bijstandsbestand. Daarnaast wordt er in het verdeelmodel onvoldoende gecorrigeerd voor segregatie op basis van bijstandsontvangst, het aandeel hoogopgeleiden, het aandeel huishoudens met huurtoeslag en het aandeel bijstandsontvangers met loonkostensubsidie. Het advies uit dat rapport is daarom ook: voor toekomstige verfijning van het verdeelmodel ligt het voor de hand om de rol van centrumfunctie en de kenmerken op huishoudniveau die hiermee samenhangen nader te onderzoeken.

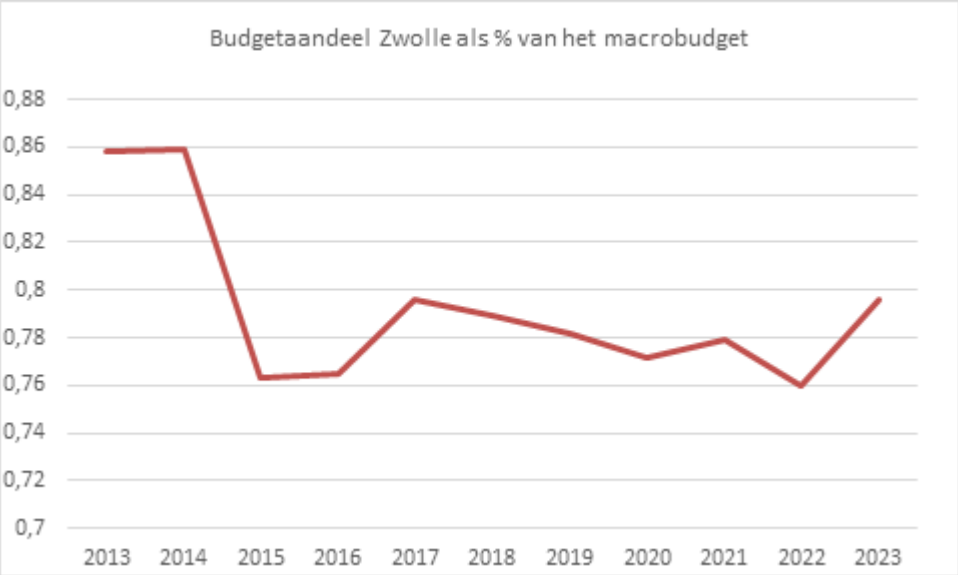
De verdeling van het budget dat gemeenten krijgen voor de bijstand staat los van het werkelijke aantal mensen dat een gemeente in de bijstand heeft. Minder mensen in de bijstand betekent voor Zwolle in

principe een lager tekort op de bijstand. In principe, want als alle gemeenten minder mensen in de bijstand hebben daalt ook het macrobudget. Dus als in de gemeente Zwolle het aantal mensen in de bijstand met 4% daalt en landelijk daalt het aantal mensen in de bijstand ook met 4%, dan daalt ook het macrobudget met 4%. Dan haal je als gemeente geen voordeel en daalt het tekort procentueel ook niet. Vandaar dat gemeenten voor een daling van het tekort het relatief beter moeten doen dan het landelijk gemiddelde.

Vergelijking tot landelijke cijfers

Hoe de gemeente Zwolle het doet ten opzichte van het landelijk gemiddelde kan worden afgelezen aan het budgetaandeel van de werkelijke bijstands-uitgaven gerelateerd aan het macrobudget. Onderbedeling of overbedeling van het macrobudget in enig jaar vertroebelt enigszins het beeld. Vandaar dat we vervolgens ook nader inzoomen op de situatie in Zwolle.

In onderstaande grafiek is het aandeel van het bijstandsbudget van Zwolle als percentage van het macro budget weergegeven.

Te zien is dat in 2015, bij de invoering van de nieuwe objectieve verdeelsystematiek, het aandeel fors omlaag is gegaan. Tot en met 2022 blijft het aandeel vrij constant. In 2023 stijgt het aandeel weer, wat erop duidt dat er al enkele aanpassingen zijn doorgevoerd in de verdeelsystematiek.

Geconcludeerd kan worden dat sinds 2015 het relatieve aandeel van Zwolle uit het macrobudget vrij constant is gebleven, terwijl sinds 2015 de relatieve bijstandsuitgaven in Zwolle stijgen. Hierdoor stijgt het tekort op de bijstand sinds 2015 geleidelijk. In 2017 piekte dit tot € 4,6 mln. mede doordat in dat jaar

sprake was van onderbedeling uit het macrobudget. In 2017, 2018 en 2022 is de BUIG-vangnetuitkering aangevraagd in Zwolle. Vanaf 2018 was er sprake van overbedeling en zakte het tekort mede daardoor naar € 3 mln. in 2021. In 2023 hebben we een tekort van €6,11 miljoen.

Zwolse situatie

De hoogte van de BUIG-budgetten wordt vastgesteld naar aanleiding van een prognose van het CBS over de landelijke arbeidsmarkt en bijstandsbehoefte. In Zwolle heeft deze daling zich minder sterk

voorgedaan dan landelijk.

We zien het aandeel inwoners dat langdurig (meer dan 5 jaar) is aangewezen op de bijstand toenemen. Daardoor wordt het steeds moeilijker om uitkeringsgerechtigden in relatief korte termijn toe te leiden naar de arbeidsmarkt. Dit signaal is ook afgegeven door Tiem; ook Tiem merkt dat het steeds lastiger wordt om mensen vanuit een uitkering op de arbeidsmarkt te plaatsen. Hoewel Zwolle in 2023 goed heeft gepresteerd op het onderdeel uitstroom (lokaal 25,6% t.o.v. landelijk 25,2%), maakt deze ontwikkeling het wel lastiger om veel uitstroom te realiseren en het (veel) beter te doen dan gemiddeld. Ook de hogere instroom van statushouders heeft direct invloed op het bijstandsbestand. Dit leidt ook tot een hogere instroom in de bijstand ten opzichte van het landelijke beeld (24,3% in Zwolle t.o.v. 22% landelijk). Daarnaast hebben mensen die niet langer voor Wajong en WSW in aanmerking komen een significante invloed op het aantal bijstandsuitkeringen in Zwolle.

We hebben in samenwerking met de lokale organisaties ons zittende bijstandsbestand onvoldoende in beeld. Van de 3583[1] zijn er 1792 in beeld bij Tiem. Het aantal inwoners dat in beeld is bij Tiem is ten opzichte van 2022 met circa 500 gestegen. De andere inwoners zijn deels in beeld bij het Sociaal Wijkteam en deels bij de afdeling inkomensondersteuning. We onderzoeken hoe we deze inwoners beter in beeld kunnen krijgen.

In ons bijstandsbestand zijn er 615 bijstandsgerechtigde jongeren tot 27 jaar. Van de 615 zijn er 350 in beeld bij Tiem. 265 inwoners onder 27 jaar zijn deels niet in beeld. Deze 265 worden actief door het SWT benaderd. Zodoende zijn alle jongeren in beeld om hun mogelijkheden tot werk te onderzoeken.

Afsluitend heeft Zwolle ROVA geprivatiseerd. Dat betekent dat het werk niet vanzelfsprekend door de doelgroep wordt gedaan, die anders mogelijk een bijstandsuitkering zou genieten. In de afgelopen jaren hebben deze werkgevers als gevolg van de coronamaatregelen en de inflatie een zware en onzekere tijd gehad. Dit heeft zijn weerslag gehad op het aannemen en in dienst houden van kwetsbare doelgroepen.

Bronnen: begroting, beleidsrapportages, jaarrekening 2023 en Notitie: Meerjarige tekorten en overschotten op het bijstandsbudget van SEO Economisch onderzoek, Monitor armoede en schulden gemeente Zwolle.

A2. Analyse van het effect van getroffen maatregelen in voorgaande jaren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse beschreven van de genoemde maatregelen die een bijdrage leveren aan het terugdringen van het tekort. Het college maakt hier een inschatting van het beoogde effect In niet alle gevallen is het kwantificeren van het effect mogelijk en/of is er meer sprake van een indirect effect. In dat geval wordt toegelicht waarom enkel kwalificering van de maatregel mogelijk is.

Het college verwacht dat met de genoemde maatregelen het aantal mensen dat een beroep moet doen op, of afhankelijk blijft, van de bijstand wordt verkleind. Doordat we inwoners beter in beeld brengen en beter kunnen doorgeleiden naar de juiste hulp, die bovendien meer aansluit bij de inwoner, verwachten we dat het aantal mensen in de bijstand afneemt. De genomen maatregelen zijn soms moeilijk te kwantificeren. Hieronder staat per maatregel het verwachte kwantitatieve of kwalitatieve effect.

[1] Peildatum 1 november 2023

Gerealiseerd effect maatregel 2023

Maatregel	Doel	Effect

Toekomstgesprekken	Instroom beperken	Zorgt voor begeleiding die beter aansluit bij jongeren. Dit verkleint de instroom van jongeren in de bijstand. Hier zi
Project zoekperiode jongeren	Instroom beperken	Van december 2021 t/m december 2022 (van 2023 nog geen cijfers bekend) zijn er 463 aanvragen gedaan door jongeren. Circa 350 inwoners hebben na de zoekperiode nog een aanvraag ingediend. De zoekperiode heeft dus in ruim 100 situaties geleid tot een andere oplossing.
Snelle inzet sociaal werkbedrijf Tiem	Instroom beperken	Door inwoners met een korte afstand tot de arbeidsmarkt direct een intakegesprek aan te bieden bij Tiem, proberen we te voorkomen dat zij inactief worden en beroep moeten doen op de bijstand.
Ondernemersloket	Instroom beperken	Het ondernemersloket draagt bij aan laagdrempelige toegang tot begeleiding en regelingen, wat de kans op succesvol starten en doorstarten van ondernemingen vergroot.
Inzet schulddienstverlening	Instroom beperken	Door inwoners vroegtijdig en actief te begeleiden met financiële problematiek voorkomen we uitval op werk en instroom in de bijstand.
Innovatielab en ketensamenwerkingen	Uitstroom bevorderen	Door het Innovatielab sluiten we beter aan bij de inwoner waardoor de dienstverlening aan de doelgroep effectiever zal zijn. Dit zal vanaf 2024 een indirect effect hebben op het bijstandsvolume.
Groepsgerichte aanpak stimuleren	Uitstroom bevorderen	Door community-werking leren inwoners van elkaar en vergroten zij hun netwerk. Dit heeft een indirecte invloed op het bijstandsvolume. Daarnaast draagt het bij aan efficiëntere inzet van uitvoerend personeel.
Actief wegwijzen nieuwe doelgroepen	Uitstroom bevorderen	We informeren nieuwe doelgroepen waardoor we beter kunnen anticiperen op doorgeleiding naar werk. Het draagt bij aan het aanvaarden en behouden van werk. Dit betreft een indirect effect. In 2023 zijn ca 570 mensen doorverwezen. Het succes is moeilijk meetbaar vanwege de deelname van meerdere ketenpartners.

Individuele plaatsing en steun (IPS-regeling)	Uitstroom bevorderen	Inwoners met een GGZ-achtergrond worden actief begeleid op de werkvloer. Dit heeft een directe invloed op het bijstandsvolume. Er zijn in 2023 circa 20 personen bemiddeld naar werk.
Inzet Basismeters	Uitstroom bevorderen	We sporen laaggeletterdheid op en kunnen hierdoor beter op anticiperen in doorgeleiding naar werk. Het draagt bij aan aanvaarden en behouden van werk. Dit betreft een indirect effect.
Informatie bundelen	Uitstroom bevorderen	Meer inzicht in de samenstelling van de bijstandspopulatie zodat we gericht kunnen strategie kunnen bepalen en sturen op uitstroom. Hiermee zijn we nog bezig. Er is onvoldoende informatie om iets over het effect te kunnen zeggen.
Meerjarig vitaliteitsprogramma SportService	Uitstroom bevorderen	In 2023 hebben we 480 deelnemers geactiveerd. Het effect op het bijstandsvolume is indirect.
Startbaan	Uitstroom bevorderen	Er hebben in totaal 33 kandidaten gewerkt in een Startbaan, daar van werken er nu nog 5 in een Startbaan. Inmiddels zijn er 12 contracten overgenomen door een inlenend bedrijf. Per 1 juni ’24 worden er nog 2 kandidaten overgenomen door de werkgever. Dat maakt 14 plaatsingen bij werkgevers. Als afgeleide van de maatregel Startbaan was er een andere manier naar werk of traject: 19x uitstroom naar regulier werk (ook succes!) 10x uitstroom naar ‘ontwikkelroute bij Tiem’/uitstroom naar traject. In één situatie is een studie vergoed door Tiem.
Opstartbaan	Uitstroom bevorderen	We hebben door het project in 2023 circa 15 inwoners minder in de bijstand.
Inzet ervaringsdeskundigheid	Uitstroom bevorderen	We sluiten beter aan bij de doelgroep waardoor we hen effectiever kunnen begeleiden, met name bij statushouders. Het is lastig te kwantificeren in hoeverre deze functie heeft bijgedragen aan extra uitstroom.
Extra inzet op statushouders door team IPA	Uitstroom bevorderen	Door de extra inzet op statushouders zijn er in 2023 52 mensen uitgestroomd naar werk.

Spoor 6: Eén gezin, één plan	Zittend bestand activeren	De doelgroep is groter dan de beschikbare capaciteit. Het vergroot de motivatie van het gezin, zorgt voor financiële rust en draagt bij aan zelfstandig oplossend vermogen van inwoners. Participatie en werk kunnen een deel van de oplossing zijn, als ook resultaat van andersoortige totaaloplossingen. Het effect is dan indirect. Er zijn plannen gemaakt voor 12 vastgelopen gezinnen. Dat is gedaan door te kijken naar wat er nodig is in plaats van te kijken naar het aanbod. Ook kennis uit voorgaande trajecten is toegepast. In totaal is er €227.000 aan kosten (bijstand, jeugdzorg, dagbesteding) voorkomen.
Sociale coöperatie	Zittend bestand activeren	Het streven was om 7 á 8 deelnemers in het eerste jaar te begeleiden, en om in het tweede jaar uit te groeien naar 15 deelnemers. In oktober 2022 is met de tweede groep gestart, in het voorjaar 2023 een derde. Het totaal aantal deelnemers bedroeg toen 16. Twee deelnemers zijn reeds uitgestroomd naar werk. De verwachting is dat een deel (aanname dat dit niet meer dan de helft van de deelnemers zal betreffen) door zal stromen naar een traject bij het Regionaal Bureau Zelfstandigen of rechtstreeks naar betaald werk.
Perspectiefgesprekken	Uitstroom bevorderen	In 2022 (cijfers over 2023 nog niet gereed) zijn 225 van de boogde 500 kandidaten opgepakt. Grootste deel van de kandidaten (85) bevindt zich op trede 2 van de participatieladder. Gevolgd door trede 3. Verwachting is dat ruim 80 mensen van de 225 betaald aan het werk (met ondersteuning) kunnen. In 2023 worden de overige 275 kandidaten opgepakt. We hebben nu 250 kandidaten gesproken. We hebben een wisseling van de wacht gehad. Van alle kandidaten die nu gesproken zijn, hebben 38 kandidaten hebben hun maximale trede behaald. Van alle kandidaten die nu gesproken zijn, kunnen 182 kandidaten nog een stap op de

		participatieladder maken, waarvan 144 kandidaten naar trede 4, 5 of 6 kunnen klimmen. Aantal kandidaten naar de Ontwikkelroute: 432 kandidaten bij de start van de Ontwikkelroute; 64 kandidaten door- of uitgestroomd; 44 nieuwe aanmeldingen; In totaal zijn er nu 414 kandidaten bij de Ontwikkelroute. Er zijn vanuit de Ontwikkelroute 12 kandidaten doorgestroomd naar de reguliere dienstverlening vanuit Tiem (in een korte route). Hierbij heeft een aantal een baan of werkervaringsplek gevonden. Aantal kandidaten uitgestroomd naar werk Er zijn 14 kandidaten vanuit de Ontwikkelroute naar betaald werk uitgestroomd. Eén kandidaat is als zelfstandige begonnen.
Handhaving	Instroom beperken/uitstroom bevorderen	Dit heeft effect op het aantal mensen in de bijstand. Er zijn in 2023 803 signalen van fraude binnengekomen. Daarvan zijn 568 onderzocht wat resulteerde in 341 vorderingen.
Herinrichting van begroting	Bedrijfsvoering aanpassen	Budgetallocatie aanwenden ter ondersteuning van bewegingen: Actievere ondersteuning bij werk waardoor meer inwoners hun werk behouden. Indirect effect waar geen cijfers van bekend zijn.
Nieuwe financieringsafspraken	Bedrijfsvoering aanpassen	Geld dat wordt bespaard door het niet inzetten van de uitkering blijft beschikbaar voor re-integratie. Hierdoor ontstaat er meer ruimte voor ondernemerschap waardoor expertise en capaciteit van partners beter wordt benut en komt er een verschuiving naar het voorkomen van uitkeringsafhankelijkheid (kwetsbare schoolverlaters ondersteunen en nazorg bieden aan kwetsbare werkenden).

We proberen onze bestandsanalyse steeds verder aan te scherpen om te zien in welke mate maatregelen effect hebben gehad. Daarnaast zijn we een dashboard aan het ontwikkelen waarin

gegevens over de participatieketen en de BUIG-budgetten gecombineerd zijn, zodat we ontwikkelingen in het BUIG-budget en de bijstandspopulatie beter kunnen monitoren. Hierdoor kunnen we vroegtijdig signaleren welke maatregelen effect hebben gehad.

A3. Gehanteerde bronnen die bij de analyse (A1) zijn gebruikt.

We maken gebruik van diverse interne en externe bronnen bij de analyse van de opbrengst van de diverse projecten en methodieken. Het meest gebruikt zijn de projectadministraties die worden bijgehouden en de verantwoording die Regionaal Werkbedrijf Tiem aan ons aflegt. Daarnaast worden gegevens gebruikt die we bijhouden voor het CBS, arbeidsmarktregio, Divosa en BMC.

B. Getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke interne en externe maatregelen zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Vervolgens wordt aan de hand van drie vragen beschreven hoe de consultatie van de externe partij of externe bron heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen.

B1. en B2. Beschrijving getroffen interne en externe maatregelen

1. Toekomstgesprekken

In samenwerking met het onderwijs en de Arbeidsmarktregio houdt het Regionale Meld- en Coördinatiepunt (RMC) sinds 2021 toekomstgesprekken op de 5 MBO's in de regio. Het doel is om jongeren, die voornemens zijn zich uit te schrijven van school, te spreken en door te leiden naar een nieuwe opleiding, of te bemiddelen naar een baan met duurzame arbeidsperspectieven (combinatie van werken en leren/certificeren). In deze gesprekken maakt de jongere samen met RMC een uitgebreid toekomstplan, waarbij alle leefgebieden besproken worden. In het toekomstplan wordt duidelijk welke ondersteuning de jongere nodig heeft en wie de ondersteuning kan bieden. Belemmeringen op de leefgebieden hebben namelijk invloed op het behoud van opleiding en werk.

2. Project zoekperiode jongeren

Jongeren onder de 27 jaar krijgen eerst een gesprek met een consulent scholing over de mogelijkheden binnen het bekostigde onderwijs. Voor jongeren onder de 27 jaar geldt tevens een zoekperiode op grond van de Participatiewet. In 2021 is gemeenten de mogelijkheid geboden deze zoekperiode niet te hanteren. In Zwolle wordt sinds december 2021 de zoekperiode gedifferentieerd toegepast in samenwerking met de brede bijstandsketen, zijnde de gemeentelijke afdeling Inkomensondersteuning, het Sociaal Wijkteam, Team IPA, RMC en Tiem. Per jongere wordt beoordeeld of het hanteren van de zoekperiode effectief kan zijn. Een jongere die te kwetsbaar is om op dat moment aan het werk te gaan, krijgt de zoekperiode niet opgelegd. Een jongere waarvoor kansen zijn op de arbeidsmarkt krijgt in die periode begeleiding van Tiem bij het vinden van betaald werk.

3. Snelle inzet sociaal ontwikkelbedrijf Tiem

Voor mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt wordt er sinds het uitbreken van de coronapandemie in 2020 tijdens het intakegesprek meteen een afspraak bij Tiem ingepland. De afspraak bij Tiem vindt dan plaats alvorens de uitkering is toegekend. Op deze manier trachten we te voorkomen dat inwoners de bijstandsuitkering nodig hebben, en reeds daarvoor weer een betaalde baan hebben gevonden. Voor minder snel bemiddelbare inwoners, zoals bijvoorbeeld daklozen, bieden we een participatietraject via het Sociaal Wijkteam. Dit is inmiddels de nieuwe reguliere werkwijze geworden.

4. Ondernemersloket/Regionaal bureau zelfstandigen (Rbz)

De accountmanagers van de gemeente Zwolle onderhouden actief contacten met ondernemers uit Zwolle. Zij werken zowel vraag gestuurd als proactief en verwijzen door naar Regionaal bureau zelfstandigen (Rbz) en Tem Ondernemers en Geldzaken. Het Rbz en Team Ondernemers en Geldzaken ondersteunen ondernemers en starters met financiële vragen en zorgen. Ze ondersteunen hen sinds 2022 o.a. met een analyse op de duurzaamheid van de onderneming, met steunmaatregelen en indien noodzakelijk met bemiddeling bij schuldhulpverlening. Hierdoor proberen ze te voorkomen dat ondernemers aanspraak moeten doen op een bijstandsuitkering. Daarnaast helpt het Rbz mensen in de bijstand met de regeling Parttime Ondernemen op weg in zelfstandig ondernemen. Met de regeling Prestart worden bijstandsgerechtigden geholpen bij de voorbereiding op het starten en hebben van een eigen bedrijf.

5. Inzet op schulddienstverlening

We proberen de instroom te voorkomen door tijdig financiële problematiek bij werknemers te voorkomen. Vier op de vijf werkgevers heeft personeel met financiële problemen. Deze problemen hebben grote invloed op de werkprestaties, het ziekteverzuim en uitval. Loonbeslag zorgt voor extra administratieve kosten en verstoort de arbeidsrelatie. We organiseren voorlichtingssessies voor werkgevers in de regio Zwolle over de mogelijkheden van schulddienstverlening. We streven naar afspraken met werkgevers over aanpak van schuldenproblematiek waarmee we pogen instroom in de bijstand te voorkomen. Bovendien kennen wij een ruimhartige dienstverlening op het terrein van schulden zoals vroegsignalering. Lokale vrijwilligers en professionele hulpverlening. Hiermee ontdoen wij inwoners van hun financiële zorgen en scheppen zodoende ruimte voor inspanningen richting werk.

6. Innovatielab en ketensamenwerkingen

De samenwerking op werkbemiddeling bestaat uit een keten gevormd door de afdeling Inkomensondersteuning, Sociaal Wijkteam, RMC, Team Inburgering en participatie, Tiem en Regionaal Bureau Zelfstandigen. In de praktijk lopen we tegen een aantal knelpunten aan (werken met verschillende systemen, verschillende doelgroepen indeling, verschil in taakopvatting, etc). De verschillende uitvoeringsorganisaties zagen kansen om de ketensamenwerking te verbeteren en hebben hier gezamenlijk stappen in gezet binnen het project: het innovatielab. In dit lab zijn professionals uit de verschillende uitvoeringsorganisaties sinds maart 2022 een jaar lang aan de slag geweest met testen hoe de dienstverlening aan de doelgroepen van de participatiewet eruit moet zien, in aansluiting op het perspectief van de inwoner. Momenteel wordt gewerkt aan de afronding van dit lab en worden keuzes gemaakt over het vervolgproces. Verwachting is dat de dienstverlening na afronding en evaluatie (neemt heel 2023 in beslag) effectiever zal zijn. De doorwerking op de bijstandsaantallen zal dan zichtbaar worden.

7. Groepsgerichte aanpak stimuleren

In lijn met de bewegingen vanuit de Hervormingsagenda Sociaal Domein wordt steeds vaker een groepsgewijze aanpak toegepast op het terrein van arbeidsontwikkeling en bemiddeling. Met deze manier van werken wordt niet alleen het individu geholpen, maar ook de groep als geheel. In 2022 zijn ook faciliteiten aangepast om deze manier van werken te bevorderen. We verwachten dat een groter deel van de doelgroep van Tiem collectieve ondersteuning ontvangt naast - of in plaats van - individuele ondersteuning. De inzet van zowel de Adviseurs Werk en Ontwikkeling, de accountmanagers, maar ook van bijvoorbeeld werkgevers bij events wordt op deze manier zo efficiënt mogelijk benut. Door slimmere inzet van beschikbare capaciteit benutten we community werking. De invloed op het bijstandsvolume is indirect en heeft met name invloed op de grootte van ons bereik.

8. Actief wegwijzen nieuwe doelgroepen

We verstrekken informatie en advies door met de succesvolle aanpak ‘jouw route’ de wijken in te gaan. Deze aanpak is ontwikkeld vanuit de Hervormingsagenda Sociaal Domein en inmiddels vertaald naar reguliere dienstverlening. Helaas kon deze groepsgerichte aanpak sinds maart 2020 in de oorspronkelijke vorm niet toegepast worden vanwege de beperkende maatregelen. Door het in omgekeerde vorm uit te voeren kan het wel. Collega’s van de afdeling Inkomensondersteuning, Sociaal Wijkteam, Tiem en Sociaal Raadslieden gaan de wijken in. Deze ondersteuning is meer laagdrempelig en integraal aan de slag op logische vindplaatsen. Inwoners kunnen bij hen terecht voor vragen en advies. En actief begeleid naar het werk dat wél beschikbaar is. Vanuit Tiem zijn zowel adviseurs Werk en Ontwikkeling als accountmanagers aanwezig. Door het betrekken van beiden ontstaan andere gesprekken met kandidaten die al langere tijd afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering. Dit is een goede manier gebleken om het vindbaarheidsissue aan te pakken.

9. Individuele plaatsing en steun (IPS-regeling)

In 2023 zijn we actief gaan inzetten op begeleiding op de werkvloer van mensen met een GGZ-achtergrond. Gemeente Zwolle, UWV, Tiem en de GGZ-instelling werken samen om de begeleiding naar een betaalde baan succesvol te laten verlopen. Inmiddels zijn de eerste inwoners aan de slag met zulke begeleiding. Dit heeft een direct effect op de uitstroom.

10. Inzet Basismeters

We gebruiken de Basismeters bij mensen die een bijstandsuitkering aanvragen en naar het SWT worden doorverwezen. Met de Basismeters kan onder andere iemands taalniveau worden gemeten, waardoor

eenvoudig kan worden achterhaald of iemand laaggeletterd is. Hierdoor kan er in de begeleiding naar werk of scholing beter worden aangesloten bij het taalniveau.

11. Informatie bundelen

We zijn ambtelijk aan het verkennen of we op basis van data een strategie kunnen bepalen voor de gehele bijstandsketen en via monitoring kunnen bijsturen. Hiervoor zijn we aan het onderzoeken of we op basis van het type gegevens waarover de verschillende uitvoeringsorganisaties (Tiem, SWT, IO, IPA, RBZ) beschikken kunnen komen tot overlappende groepen. Als we hierin slagen, hebben we een bruikbaar beeld van de samenstelling van de bijstandspopulatie. Kunnen we wijzigingen in de samenstelling detecteren. Dat maakt dat we gericht keuzes kunnen maken voor inzet en aanbod. En zo sturen vanuit inzicht en overzicht op de begeleiding van de bijstandspopulatie naar werk en participatie. In 2023 hebben we stappen gezet in de ontwikkeling hiervan.

12. Meerjarig vitaliteitsprogramma in samenwerking met SportService

Vitaliteit draagt bij aan positieve gezondheid en de kansen op de arbeidsmarkt. Een aanzienlijk deel van de bijstandspopulatie is al twee jaar of langer afhankelijk van een bijstandsuitkering. Zij nemen niet deel aan het arbeidsproces. De drempels die zij daarvoor moeten over winnen zijn veelal flink. Zij zijn doorgaans gewend geraakt aan inactief zijn. Of in ieder geval vragen de banen die nu ruimschoots beschikbaar zijn fysieke kracht, bijvoorbeeld in de logistiek, de horeca en de zorg.

Een eerste stap om het aantal drempels terug te dringen, is het in beweging komen. In het land zijn goede ervaringen met beweegprogramma's en ook Tiem maakt steeds meer werk van vitaliteit, zowel voor de werkzoekende als ook de werkenden. We zetten sinds begin 2022 in op een omvangrijk beweegprogramma om de vitaliteit onder deze doelgroepen te stimuleren.

13. Startbaan

Deze maatregel noemen we de Startbaan. In totaal hebben in 2023 110 mensen zich aangemeld. Meer dan de helft van de aanmeldingen kreeg geen vruchtbaar vervolg om uiteenlopende redenen. Zo bleken kandidaten toch (nog) niet in staat om te werken, trokken kandidaten zich weer terug of waren niet meer te bereiken. Ook bleek een flinke groep die zich aanmeldde niet tot de doelgroep te behoren.

In de praktijk blijkt, voor de kandidaten die willen en voldoen aan de minimale eisen dat het aantal werkuren (28 uur per week) vaak niet haalbaar is. Voor hen moeten we een langere aanlooptijd bieden.

14. Opstapbaan

Een groep jongeren uit het VSO/Pro met een registratie in het Doelgroepenregister gaan wij actief begeleiden. In eerste instantie is het streven hen te plaatsen bij werkgevers, met inzet van de voor deze

groep beschikbare instrumenten (Participatiewet). Als dit binnen 3 tot 6 maanden niet mogelijk is, wordt aan 15 van hen een Opstapbaan (variant op Startbaan) aangeboden. Zij komen gedurende 1 tot 2 jaar voor 20 uur per week bij Tiem in dienst en gaan daar aan het werk. Tijdens het werk wordt er ingezet op zowel het vasthouden van geleerde vaardigheden alsook op arbeidsontwikkeling. Waar mogelijk wordt de jongere na 1 jaar gedetacheerd bij andere werkgevers met als doel het arbeidscontract over te nemen. Deze principes zijn overeenkomstig met de Zwolse Startbaan, waarbij langdurige werkloosheid tegen gegaan wordt door vanuit een betaalde baan te werken aan ontwikkeling en relatie met een andere werkgever dan Tiem. Doordat we hier recent mee zijn gestart hebben we nog geen cijfers beschikbaar.

15. Inzet ervaringsdeskundigheid

We zetten ervaringsdeskundigheid in om beter aan te sluiten bij de doelgroepen uit de bijstandspopulatie. Dit is cruciaal voor het vertrouwen en een persoonlijke relatie. Door betere aansluiting bij kandidaten kunnen we effectiever begeleiden naar werk. Dit heeft een indirect effect op het bijstandsvolume. De inzet van ervaringskennis richt zich vanaf begin 2023 op kennis van GGZ-domein en taalbarrières.

Gemeente Zwolle zet zich actief in op bijstandsgerechtigde statushouders (zowel vallend onder de wet inburgering 2013 als de nieuwe wet inburgering 2021) te begeleiden naar participatie naar vermogen, liefst via betaald werk met als ultiem streven duurzame uitstroom bijstand. Op verschillende manieren plegen we hier inzet op:

16. Team inburgering en participatie

Sinds 2019 is de gemeente Zwolle gestart met actieve begeleiding van bijstandsgerechtigde statushouders met inburgeringsplicht door middel van één op één regievoering. Momenteel heeft iedere statushouders onder de nieuwe wet een vast contactpersoon die samen met de statushouder regie voert over het inburgering- en participatietraject. Ook worden veel statushouders die onder de oude wet vallen begeleid of benaderd. Er loopt een herstelactie om de laatste 100 bijstandsgerechtigde statushouders (oudkomers) actief te begeleiden door het team inburgering en participatie. Door het team wordt er gewerkt vanuit één persoonlijk plan van inburgering en participatie waar maximale participatie naar vermogen, het liefst door betaalde arbeid, centraal staat. In deze werkwijze is expliciet een regievoerder aangewezen die monitort waar de statushouder staat in zijn participatieproces en of er eventueel een volgende stap gezet kan of moet worden. Zo wordt maatwerk geleverd en staat iemands ontwikkelpotentie centraal.

17. Pilot Provinciaal project

In 2020 is de gemeente van start gegaan met het provinciaal project statushouders, voor een groep van 80 statushouders. Dit betreft een samenwerking tussen Gemeente Zwolle, uitvoeringsorganisatie Tiem, ROC’s Deltion en Landstede. De deelnemende statushouders volgen in dit project een duaal traject: leren

van de (Nederlandse taal) in een praktijksetting en leren wat werken in Nederland inhoudt. Het betreft kandidaten die al langere tijd in Zwolle wonen en een bijstandsuitkering ontvangen. Zowel het werkdeel als het opleidingsdeel van het traject vinden plaats op locatie Tiem. Met deze aanpak wordt een basis gelegd voor uitstroom naar een betaalde baan.

18. Spoor 6 Hervormingsagenda: Eén gezin, één plan

In gezinnen met multi-problematiek blijven we integraal kijken naar oplossingen. In de afgelopen tijd is het belang van bestaanszekerheid door de inflatie en de gestegen energiekosten alleen maar groter geworden. In gezinnen waar al veel speelt kan zo'n ontwikkeling net de druppel zijn die de emmer doet overlopen. De hulpvragen kunnen dan divers zijn; op financieel gebied, op jeugdhulp, WMO of participatie.

Het traject "Doorbraakmethode" met het Instituut voor Publieke Waarden vanuit het programma Hervormingsagenda afgerond. Het toepassen van de Doorbraak methodiek heeft ons geleerd op een andere manier te kijken naar het bieden van ondersteuning aan onze inwoners: dit vraagt van ons om ongelijke gevallen ook ongelijk te behandelen. Hierbij blijkt vaak meer mogelijk binnen de bestaande wetgeving dan waar we gebruik van maken. Ook weten we nu dat het beginnen met één oplossing, de doorbraak, die is aangedragen door het gezin zelf en lang niet altijd in ons aanbod zit, de weg vrij maakt voor motivatie en oplossingen door het gezin zelf.
Wij hebben uit de ervaringen die wij met het toepassen van de Doorbraak methodiek hebben opgedaan, lessen getrokken. Over deze lessen is de raad eind 2022 geïnformeerd.
De implementatie van de Doorbraakmethode wordt binnen de reguliere organisatie opgepakt en geïmplementeerd en zal o.a. deel uitmaken van de doorontwikkeling van het SWT en de doorgaande ontwikkeling van de afdeling Inkomensondersteuning.

We gebruiken het potentieel van deze methode en manier van denken om gezinnen met complexe problematiek beter te helpen en vanuit de geleerde lessen soortgelijke situaties in de toekomst te voorkomen.

19. Sociale coöperatie

Dit project is een collectief van bijstandsgerechtigden die langdurig (meer dan 2 jaar) langs de kant staan en via een sociale coöperatie rust en ruimte krijgen om ondernemerschap uit te proberen. Het kan als voortraject dienen voor het traject Parttime Ondernemen (Regionaal Bureau Zelfstandigen).
In 2022 is met dit project gestart. Deelnemers maken persoonlijke ontwikkeling door, doen kennis op over ondernemerschap, maar ook zelfkennis in wekelijkse bijeenkomsten, trainingen en workshops. Een ander voordeel van deelname is dat zij zakelijke kosten kunnen aftrekken. Ondanks de korte looptijd ervaren deelnemers positieve effecten van de groep (omzien naar elkaar, bijspringen als dat kan). Er wordt een gevoel van veiligheid ervaren. Het is de bedoeling dat de deelnemers op jaarbasis €1.200 verdienen. Dat is nog niet aan de orde. De verwachting is dat dit geen struikelblok gaat vormen.

Belemmeringen die deelnemers ervaren zijn verschillend. De een heeft moeite om te wennen aan het nieuwe dagritme, terwijl de andere opvang voor kinderen moet regelen of geen vervoermiddel (fiets) heeft.

20. Perspectiefgesprekken

In de praktijk zien we een groep mensen die op het moment dat zij instroomden in de bijstand ook één of meerdere hulpvragen hadden waarvoor het sociaal wijkteam is ingeschakeld. Een deel van deze groep heeft die hulpvragen niet meer, maar staat nog wel langs de kant zonder betaald werk. De bijstandsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt zonder hulpvraag aan het Sociaal Wijkteam heeft mogelijk onbenut potentieel. In de loop der tijd kan hun situatie gewijzigd zijn, waardoor er andere kansen en een andere aanpak passend is. Tiem brengt deze mensen in beeld, gaat in gesprek met hen aan, en stelt waar nodig met hulp van afdeling Inkomensondersteuning en het Sociaal Wijkteam een (bijgesteld) integraal plan op.

Combineren met opsporen laaggeletterdheid

Mensen die laaggeletterd zijn, zijn over het algemeen kwetsbaar, ook al is een deel aan het werk. Zij hebben een relatief grote kans op terugval in de bijstand en vervolgens blijvend langs de kant te komen te staan. In de aanpak van laaggeletterdheid is het signaleren de grootste opgave. We veronderstellen dat onder de mensen die worden opgeroepen voor de hiervoor genoemde perspectiefgesprekken relatief veel laaggeletterd zijn. Tiem beschikt over de expertise om dat te signaleren (inzet Taalmeter). Als er sprake is van laaggeletterdheid wordt hierop proactief gehandeld met initiatieven in stad en regio, zoals Stadkamer en onderwijs. Dit is onderdeel van de reguliere werkwijze.

21. Handhaving

Aan de poort zijn we reeds alert op mogelijke misbruik van de bijstandsuitkering. De consulenten intake worden getraind op fraude-alertheid en fraudebewustzijn. Handhavers worden gewezen op de duurzame effecten van integrale dienstverlening en de rol die handhaving daarbij speelt. Wanneer er vermoedens zijn van fraudesignalen sluit een consulent Handhaving aan bij het intakegesprek. Het kan ook dat de casus na het intakegesprek wordt aangemeld bij team Handhaving. De consulent Handhaving doet dan alsnog onderzoek (bijv. een huisbezoek, aansluiten bij tweede gesprek etc.).

22. Herinrichting van begroting

We hebben in het kader van de “Hervorming mogelijk maken” in 2023 een nieuwe indeling van de begroting in het Sociaal Domein gemaakt. Een indeling die de gewenste beweging van zware naar lichtere vormen van ondersteuning ondersteunt. We gaan sturen op verschuiving van budget van uitkeringen naar ondersteuning bij werk (bijvoorbeeld jobcoaching). Hiermee verwachten we ook via de middelen te kunnen sturen op minder mensen in een vangnetsituatie (uitkering) en meer mensen met een betaalde baan met ondersteuning.

23. Nieuwe financieringsafspraken met TIEM

Op basis van het rapport van Radar Advies blijkt dat de financieringsafspraken en ambities de komende jaren 2022 – 2026 verder uit elkaar lopen. De belangrijkste oorzaken zijn:

- Een teruglopende omzet als gevolg van teruglopende omzet uit detacheringen SW-ers en de uitstroom SW en;
- Een vast gebudgetteerde financiering van de Participatiewet, terwijl daar de activiteiten juist toenemen.

In 2023 hebben wij een financieringssystematiek uitgewerkt, die leidt tot een stabiel financieel fundament met het perspectief tot verbetering van het bedrijfsresultaat waarbij een goedkopere en efficiëntere bedrijfsvoering op basis van ondernemerschap en *partnership* wordt beloond.

Op hoofdlijnen houdt de nieuwe financieringssystematiek in dat de re-integratieactiviteiten die Tiem uitvoert waardoor mensen geheel of gedeeltelijk uit de bijstand gaan, door aan het werk te gaan met een loonkostensubsidie of door het verwerven van partiële inkomsten, bekostigd gaat worden uit de bespaarde uitkering.

Voor 2023 getroffen maatregelen, die zijn voortgezet:

Alle genoemde maatregelen zijn en worden voortgezet. Dat zal in sommige gevallen zijn door ze in te bedden in bestaande methodieken of werkwijzen. Vanzelfsprekend vinden na (tussentijdse) evaluaties aanpassingen plaats om de maatregel te optimaliseren of beter aan te laten sluiten bij andere maatregelen.

Maatregelen die na evaluatie niet meer worden voortgezet:

De genoemde maatregelen en projecten zijn relatief nieuw of slechts enkele jaren oud. Dat betekent dat de genoemde maatregelen allen worden voortgezet, in sommige gevallen met (kleine) aanpassingen. Daarnaast wordt periodiek onderzocht welke maatregelen in het bestaande beleid geïmplementeerd kunnen worden omdat het succes bijdraagt aan de gestelde begrotingsdoelen. In 2023 zijn alle genoemde maatregelen voortgezet, al dan niet met aanpassingen die na tussentijdse evaluatie nodig bleken te zijn.

Maatregelen die nieuw zijn getroffen:

Er zijn sinds eind 2023 geen nieuwe maatregelen getroffen. Wel zijn maatregelen bijgestuurd of samengevoegd nadat uit een evaluatie gebleken was dat dit een verbetering zou opleveren.

B2. Beschrijving getroffen externe maatregelen

Elke getroffen maatregel wordt beschreven met de naam van de maatregel, een omschrijving van de maatregel en gevolgd door de antwoorden op elk van de volgende drie vragen t.a.v. die maatregel:

a) **Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?**
b) **Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?**
c) **Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?**

Ad 1 Toekomstgesprekken

a. De meeste input voor de ontwikkeling van deze maatregel is verkregen uit de Arbeidsmarktregio Zwolle en van RMC (regionale- meld en coördinatiefunctie)

b. Belemmeringen op meerdere leefgebieden zijn van invloed op de schoolcarrière.

c. De arbeidsmarktregio en RMC worden aan de voorkant betrokken bij casuïstiek waar het jongeren betreft die dreigen voortijdig met school te stoppen. Daarnaast worden beide organisaties meegenomen in de beleidsontwikkeling en tussentijdse evaluaties.

Ad 2. Project zoekperiode jongeren

a. Bij de ontwikkeling van deze maatregel is het regionaal werkbedrijf Team betrokken en is informatie bij Divosa ingewonnen.

b. In de zoekperiode kan het waardevol zijn een jongere onder begeleiding van het werkbedrijf te stellen om zijn kansen op de arbeidsmarkt te vergroten of de terugkeer naar het onderwijs mogelijk te maken.

c. Het regionale werkbedrijf wordt voortaan betrokken bij alle jongeren, voor wie dat zinvol wordt geacht, met een zoekperiode.

Ad 3. Snelle inzet sociaal ontwikkelbedrijf Tiem

a. De input voor deze ontwikkeling is verkregen uit de Arbeidsmarktregio Zwolle in samenwerking met Tiem.

b. Het direct doorverwijzen van mensen die een bijstandsuitkering aanvragen naar Tiem voorkomt in sommige gevallen een daadwerkelijke toekenning van bijstand.

c. We implementeren deze werkwijze structureel bij Tiem en de afdeling inkomensondersteuning.

Ad 4 Ondernemersloket / Regionaal bureau zelfstandigen (Rbz)

a. Het Regionaal Bureau Zelfstandigen heeft samen met de gemeente Zwolle het ondernemersloket vormgegeven. Voor de vorming van dit bureau is afstemming gezocht met Rbz's buiten de eigen regio.

b. Nieuw is de uitgebreide analyse op de uitstroom waarmee achteraf veel leed is voorkomen.

c. Geen

Ad 5 Inzet op schulddienstverlening

a. Het betreft een bestaande maatregel. In samenwerking de Regio Zwolle en ..... vindt doorontwikkeling van schulddienstverlening plaats.

b. Geen

c. Veel informatie over innovatie wordt verkregen via Divosa en regionaal overleg met buurgemeenten.

Ad 6 Innovatielab en ketensamenwerking

a. Het betreft een recent ontwikkelde bestaande maatregel. Veel externe input is gehaald bij Divosa en enkele andere G40 gemeenten.

b. Aanpak gericht op uitstroom moet gericht zijn op brede problematiek binnen een huishouden en niet enkel gericht op het werkloos zijn.

c. Er wordt onderzocht op welke wijze de succesvolle aanpak van het Innovatielab geïmplementeerd kan worden. Daarbij wordt tevens gebruik gemaakt van de recentelijk ontwikkelde ‘Doorbraakmethode’.

Ad 7. Actief wegwijzen nieuwe doelgroepen

a. Hierbij zijn geen specifieke externe bronnen geraadpleegd maar is uit de ontwikkeling van de lokale Hervormingsagenda ontstaan.

b. Pro-actief bezoeken van mensen werkt voor hen die net dat laatste duwtje nodig hebben om zichzelf te willen ontwikkelen.

c. Hierbij is geen externe maatregel getroffen.

Ad 8. Individuele plaatsing en steun (IPS-regeling)

a. Bij de ontwikkeling van deze maatregel is nauw samengewerkt met een GGZ-instelling.

b. Door een nauwe samenwerking is het mogelijk mensen met een GGZ-achtergrond aan de slag te laten gaan.

c. Hierbij zijn naast de samenwerking met UWV en de GGZ-instelling geen andere externe maatregelen getroffen.

Ad 9. Inzet Basismeters

a. Hierbij is gebruikt gemaakt van voorbeelden die via Divosa zijn verkregen.

b. Hierbij is geen extern inzicht opgehaald.

c. Niet van toepassing

Ad 10. Informatie bundelen

a. Er is geen externe partij betrokken bij de ontwikkeling van deze maatregel.

b. Niet van toepassing.

c. Niet van toepassing.

Ad 11. Meerjarig vitaliteitsprogramma in samenwerking met SportService

a. Op onderdelen van deze maatregel is gekeken naar andere beweegprogramma's die in Nederland aangeboden worden.

b. Mensen lichamelijk activeren is in sommige gevallen noodzakelijk alvorens men mensen kan toeleiden naar werk.

c. Dat is niet aan orde.

Ad 12. Startbaan

a. Voor de inrichting van deze maatregel is informatie opgehaald bij het UWV en de Arbeidsmartkregio.

b. Een directe benadering van mensen in de bijstand kan helpend zijn om mensen te activeren.

c. Dat is niet van toepassing.

Ad 13. Opstapbaan

a. De maatregel is in samenwerking met het onderwijsveld ingericht.

b. Deze ultieme vorm van leren in de praktijk is voor sommige jongeren de manier om onderwijs te krijgen.

c. Geen

Ad 14. Inzet ervaringsdeskundigheid

a. Informatie voor de inrichting van deze maatregel is onder andere verkregen via Divosa.

b. De inzet van ervaringsdeskundigen wekt vertrouwen bij de cliënt waardoor een betere samenwerking plaatsvindt op weg naar werk.

c. Geen.

Ad 15. Team inburgering en participatie

a. Voor deze maatregel zijn geen externe bronnen geraadpleegd.

b. Niet van toepassing

c. Niet van toepassing

Ad 16. Pilot Provinciaal project

a. Voor deze maatregel is input verkregen van het Regionaal Werkbedrijf en de lokale ROC's.

b. De praktijksetting van werken en leren is belangrijk om succesvol te kunnen inburgeren.

c. Niet van toepassing

Ad 17. Spoor 6 Hervormingsagenda: Eén gezin, één plan

a. In samenwerking met het instituut Publieke Waarden is deze maatregel ontwikkeld.

b. Het toepassen van de Doorbraak methodiek heeft ons geleerd op een andere manier te kijken naar het bieden van ondersteuning aan onze inwoners.

c. Geen. Het betreft een maatregel waar wij samen met Zwolse partijen uitvoering aan geven.

Ad 18. Sociale Coöperatie

a. Deze maatregel is in samenwerking met het Regionaal Bureau Zelfstandigen ontwikkeld.

b. De trainingen, bijeenkomsten en workshops vergroten de kans op succesvol ondernemerschap.

c. Na evaluatie wordt onderzocht of de maatregel als reguliere werkwijze gehanteerd kan worden.

Ad 19. Perspectiefgesprekken

a. De maatregel Perspectiefgesprekken is afgeleid van informatie die onder andere bij Divosa en andere gemeenten is opgehaald.

b. Alleen de aanpak van problemen in huishoudens volstaat niet. Het werken aan toekomstperspectief, zoals het verkrijgen van werk, is een belangrijk onderdeel van de aanpak.

c. De maatregel is nog niet ten einde. Er zal nog onderzocht worden in hoeverre de perspectiefgesprekken een bijdrage leveren aan het verkrijgen van betaald werk.

Ad 20. Handhaving

a. Dit is een bestaande maatregel die al meerdere decennia uitgevoerd wordt. Informatie over methodieken wordt verkregen via de VNG en de deelname aan een regionaal overlegplatform.

b. Niet van toepassing

c. Niet van toepassing

Ad 21. Herinrichting van begroting

a. De hervorming van het Sociaal Domein heeft door het raadplegen van meerdere partijen vorm gekregen.

b. De beweging van zware naar lichte ondersteuning is passend bij een veranderende samenleving met een andersoortige hulpvraag.

c. Niet van toepassing.

Ad 22. Nieuwe financieringsafspraken met Tiem

a. De afspraken zijn gemaakt na consultatie bij andere werkbedrijven en gemeenten.

b. De maatregel is recent genomen. Er zijn nog geen cijfers bekend die aantonen dat de nieuwe afspraken helpend zijn.

c. Niet van toepassing.

Maatregelen die in voorgaande jaren zijn getroffenen en zijn voortgezet

Alle onder B2 genoemde externe maatregelen zijn in 2023 of eerder ontwikkeld en geïmplementeerd. Geen van de maatregelen bij de aanvraag Buig Vangnetuitkering uit 2022 is gestaakt. Er zijn sinds 2022 geen nieuwe maatregelen bijgekomen.

Maatregelen die na evaluatie niet meer worden voortgezet

De ontwikkelde maatregelen worden op verschillende manieren en momenten geëvalueerd. Dit heeft ertoe geleid dat sommige maatregelen zijn bijgestuurd en aangepast zonder daarbij het basisidee uit het oog te verliezen.

Maatregelen die nieuw zijn getroffen

Er zijn geen nieuwe maatregelen sinds eind 2022 getroffen. Wel zijn in 2022 ontwikkelde maatregelen pas in 2023 tot uitvoering gekomen.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie (C1). Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect. Ook wordt aangegeven hoe het effect van de maatregelen zal worden gemonitord (C3).

Het effect van de maatregel wordt zoveel mogelijk gekwantificeerd (C1). In bepaalde gevallen is het kwantificeren van het effect van maatregelen slecht of niet mogelijk. In die gevallen wordt kort toegelicht waarom alleen een kwalificering van het effect van de maatregel mogelijk is (C2).

C1. Beoogd effect van de getroffen maatregelen op de verdere tekortreductie.

In onderdeel A2 ‘Analyse van het effect van getroffen maatregelen in voorgaande jaren’ is in de 3e kolom aangeven wat het effect is geweest van de genomen maatregel. Niet in alle gevallen was dit duidelijk kwantificeerbaar of zijn de cijfers van 2023 al bekend. In voorkomende gevallen moet nog een monitor ingericht worden om de resultaten te kunnen duiden.

C2. Toelichting indien deze effecten niet kunnen worden gekwantificeerd.

In alle gevallen wordt het succes van ‘uitstroom uit de bijstand’ gemonitord. Het komt echter vaak voor dat mensen worden doorgeleid naar een ander project of ingebed beleid waarna uitstroom plaatsvindt. Dan wordt daar geregistreerd dat iemand succesvol is uitgestroomd. In veel gevallen is het daarom niet kwantificeerbaar hoe succesvol een maatregel is geweest. Wel wordt kwalitatief gekeken in hoeverre een project bijdraagt aan de mate waarin iemand start met werk of een traject dat toeleid naar werk. Dat wordt in de meeste gevallen vastgelegd in een (tussentijdse) evaluatie.

C3. De wijze waarop het effect van de maatregelen wordt gemonitord.

Bij veel projecten is sprake van een eigen projectadministratie. Daarin worden de gegevens van de inwoners geregistreerd en wordt de kwantitatieve en kwalitatieve informatie vastgelegd. Maar in veel gevallen wordt, vanwege de zorgvuldigheid rondom de Algemene Verordening Gegevensbescherming, wordt het in de bestaande administraties van Inkomens Ondersteuning, Tiem of het sociaal wijkteam vastgelegd. Het is dan achteraf lastig om te meten hoe succesvol een maatregel nu precies was.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). Omdat de financiering van de bijstand via de gemeenten verloopt, ligt het ook in de lijn dat de colleges en raden van gemeenten de aanvraag opstellen/indienen. De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaar zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekening is gezet.

De verklaring is slechts geldig indien dit door middel van het door de minister van SZW ter beschikking gestelde aanvraagformulier wordt aangeboden aan de raad.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zwolle verklaart dat het voor 15 augustus 2024 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum:

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: __D. Emmer_____

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: __P. Snijders_____

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. De instemming is pas geldig indien de verklaring aan de raad is aangeboden in de vorm van het door de minister vastgestelde aanvraagformulier.

De gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college. Daarmee bevestigt de gemeenteraad dat het college:

1. voldoende duidelijk heeft gemaakt wat de oorzaken zijn van het tekort;
2. voldoende duidelijk heeft gemaakt dat het pakket van maatregelen effectief is om de geschetste problemen aan te pakken, binnen de mogelijkheden die de gemeente heeft;
3. voldoende duidelijk heeft gemaakt dat dit pakket van maatregelen, voor zo ver door de gemeente beïnvloedbaar is, leidt tot een beoogde tekortreductie. Daarbij wordt het effect van deze maatregelen kwantitatief dan wel kwalitatief inzichtelijk gemaakt.

Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?

Voorafgaand aan, het hiervoor opgenomen onderdeel A. Analyse, is door het college het proces op hoofdlijnen beschreven hoe de raad betrokken is: vanaf het moment van signalering van het tekort op het BUIG-budget en het daaropvolgend proces van bepalen en treffen van maatregelen, tot aan het moment dat de verklaring van het college voor instemming wordt voorgelegd aan de raad.

Hieronder is er ruimte voor de gemeenteraad voor aanvullingen op het genoemde overzicht.

Samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad

In de samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad staat op hoofdlijnen op welke onderwerpen de raad heeft gereageerd op de verklaring van het college. De onderdelen van de verklaring zijn vaak al eerder in de raad besproken. Het gaat dus om het gehele proces vanaf de signalering van het tekort. Verder betreft het hier alleen onderwerpen die in de raadsbesluiten zijn opgenomen, die afwijkend zijn van het raadsvoorstel.
Om de beschrijving zo eenvoudig mogelijk te houden wordt gebruik gemaakt van een checklist die kan

worden aangevuld. Het verzoek is om aan te kruisen welke onderwerpen in de raadsbesluiten zijn opgenomen. Dit geschiedt d.m.v. het plaatsen van een X voor de betreffende onderdelen. Daarnaast is er ruimte voor aanvullingen.

X	**Typering van de reacties die in de raadsbesluiten zijn opgenomen gedurende het gehele proces**
X	Expliciet goedkeurend, waardering over analyse en maatregelen uitgesproken
	Impliciet goedkeurend, is behandeld als hamerstuk
	Afkeurend en gevraagd het plan te herzien
	Verzoek om onderdelen van de globale analyse te herzien of aan te vullen
	Verzoek om bepaalde maatregelen te schrappen of aanvullend maatregelen te treffen.
	Verzoek om het tempo van invoering en/of uitvoering van maatregelen te versnellen.
	Verzoek om extra informatie over maatregelen
	Verzoek on meer informatie t.a.v. de beoogde effecten van maatregelen
	Verzoek om gerealiseerde effecten te monitoren en terug te koppelen
	Motie om een andere beleidsmaatregel te treffen

Ondertekening

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient voor het moment van indiening van het verzoek zijn instemming te hebben gegeven. De aanvraag dient uiterlijk 15 augustus 2024 door de Toetsingscommissie te zijn ontvangen.

De gemeenteraad van de gemeente Zwolle stemt in met de onder 1 afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vormvereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen. De

ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaars zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekeningen zijn gezet.

Met de ondertekening gaat de gemeenteraad akkoord met de beschrijving van de wijze waarop hij is geïnformeerd door het college en met de weergave van de samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad.

Datum: _____

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: __P. Snijders_____

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: __E. Meurs_____

Toelichting op het aanvraagformulier bij het uitgebreide verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's met de vragen en ondertekening aanpast.

U vindt in deze toelichting

- Hoe verloopt de aanvraagprocedure?
- Waarom zijn er twee versies van dit formulier?
- Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?
- Waarom is er een samenvatting in het aanvraagformulier opgenomen?
- Waarom is er een procesvraag in het aanvraagformulier opgenomen over de wisselwerking tussen het college en de gemeenteraad?
- Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?
- Toelichting per vraag
- Wet- en regelgeving, relatie met Sisa verantwoording
- Ondersteuning vanuit Divosa
- Toelichting op begrip 'externe maatregel' en voorbeeld van goede beantwoording

Op de website www.toetsingscommissievp.nl kunt u meer informatie vinden over de vangnetuitkering.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?
Een verzoek om een vangnetuitkering over 2023 dient uiterlijk op 15 augustus 2024 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken, die na 15 augustus 2024 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?
Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. Tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek' zijn inhoudelijke verschillen. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2021 als over 2022 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.
- indien uw gemeente over 2021 en/of over 2022 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De tool op de website ondersteunt u bij het aanvraagproces: "Tool toegang, berekening en keuze formulier vangnetuitkering Participatiewet"

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?
De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

In gedeelte 1 licht het college toe wat de analyse is van oorzaken van het tekort (onderdeel A), wat de maatregelen zijn gericht op tekortreductie (onderdeel B) en wat het beoogd effect is van de maatregelen op de tekortreductie (onderdeel C). Onderdeel D betreft de verklaring van het college en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen.

Om te verduidelijken wat de commissie van u verwacht, staan er verschillende tussenkopjes. U kunt eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag. Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in gedeelte 2 de gemeenteraad te tekenen voor zijn instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadbesluit.

Waarom is er een samenvatting in het aanvraagformulier opgenomen?

Uit het onderzoek naar de rol van de gemeenteraad is duidelijk geworden dat raadsleden behoefte hebben aan beknopte informatie op hoofdlijnen, zodat de rol van de gemeenteraad om in te stemmen met de verklaring van het college beter uitvoerbaar wordt.

Waarom is er een procesvraag in het aanvraagformulier opgenomen over de wisselwerking tussen het college en de gemeenteraad?

In het aanvraagformulier is de volgende vraag opgenomen: ‘op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?’ Onder deze vraag is een korte checklist opgenomen met een zestal punten die kunnen worden aangevuld.

Vanaf de invoering van de vangnetuitkering in 2015 heeft de gemeenteraad een inhoudelijk-beoordelende ten aanzien van de vangnetuitkering; deze rol lag voorheen bij de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Uit een onderzoek door de Toetsingscommissie bleek dat gemeenteraden slechts beperkt de vangnetaanvragen inhoudelijk beoordeelden. De beantwoording van de procesvraag geeft inzicht in de mate waarin de raad is betrokken bij de processtappen van signalering tot reductie van het tekort.

Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?
Het uitgangspunt van de aanvraag van de vangnetuitkering is dat elke gemeente – ongeacht het aantal inwoners – zelfstandig de aanvraag moet kunnen voorbereiden en indienen. Dat houdt in dat alleen het opstellen van de aanvraag geen reden is om een extern bureau te betrekken. Daarbij wordt benadrukt dat het aan het lokale bestuur is hoe uitgebreid de vragen in het aanvraagformulier worden beantwoord, mits deze vragen duidelijk worden beantwoord. De beantwoording van de vragen in het aanvraagformulier is verplicht. Dat geldt niet voor de suggesties in de onderstaande toelichting. Op de pagina ‘beoordeling en advisering’ over de VU 2023 wordt een en ander verder toegelicht.

Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag A, B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven (**onderdeel A1**). Hieronder wordt verstaan: ‘een analyse van de ontwikkeling van de uitgaven en de oorzaken daarvan.’ Deze analyse dient specifiek in te gaan op de situatie in de eigen gemeente en/of de eigen arbeidsmarktregio. De analyse dient cijfermatig te worden onderbouwd, zodat duidelijk is op basis van welke cijfers de conclusies over de oorzaken worden getrokken, anders wordt niet voldaan aan het vereiste.

Hierdoor krijgt de gemeenteraad voldoende inzicht in de analyse waarop de verklaring van het college is gebaseerd. Daarnaast geeft de analyse andere gemeenten inzicht in de oorzaken van het tekort en de inspanningen van de gemeente om dit tekort te beperken. Navolgbaarheid is van belang met het oog op de onderlinge solidariteit tussen gemeenten en dit kan andere gemeenten ook helpen om lering uit te trekken.

Geef bij **onderdeel A2** een analyse van het effect van maatregelen die zijn getroffen in voorgaande jaren. Bij voorgaande jaren gaat het vooral om de afgelopen drie jaar en vooral het afgelopen jaar. Het belangrijkste punt is dat als uit de analyse blijkt dat bepaalde maatregelen een beperkt of geen effect hebben dat dit voor het college een reden kan zijn om de maatregel te heroverwegen en niet langer mee te nemen bij het pakket te treffen maatregelen voor het lopende jaar en volgende jaren.

Geef bij **onderdeel A3** een korte algemene beschrijving van de gehanteerde bronnen die bij de analyse (A1) zijn gebruikt. Onder bronnen kan worden verstaan: gemeentelijke gegevens en analyses; gemeentelijke beleidsdocumenten waarin analyses zijn opgenomen; benchmarks van de gemeente in relatie tot andere gemeenten; de informatie en analyse uit de SEO-tool gebaseerd op de informatie uit het verdeelmodel; UWV-rapportages; onderzoeksrapporten et cetera. Het is nadrukkelijk de bedoeling om deze beschrijving op hoofdlijnen te houden. Het is dus niet wenselijk of noodzakelijk om per oorzaak of maatregel de gehanteerde bronnen aan te geven.

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat opnieuw een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool Participatiewet 2023[3] en/of de Benchmark van Divosa[4].
- U kunt nagaan wat de eventuele gevolgen van de Coronacrisis zijn en wat dit betekent voor de verschillende oorzaken van het tekort, zoals deze worden beschreven in de analyse.

Onderdeel B

Inleiding

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan de verdere reductie van het tekort.

Bij onderdeel A2 is een analyse gegeven van de bijdrage van de maatregelen in voorgaande jaren aan de reductie van het tekort.
Bij B worden de uitkomsten van deze analyse expliciet meegenomen en vertaald naar de maatregelen. Dat houdt in dat als blijkt dat het effect van sommige maatregelen (sterk) achterblijft bij de verwachtingen, dat de betreffende maatregelen dan niet terugkomen in de maatregelen voor dit jaar.

[3] https://atlasresearch.shinyapps.io/rekentool-bijstandsverdeelmodel/
[4] www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

Andersom als er sprake is van een grote bijdrage van bepaalde maatregelen, ligt het voor de hand deze maatregelen, waar nodig en mogelijk, te intensiveren. Het is de bedoeling om dit onderdeel op hoofdlijnen te beschrijven en alleen waar nodig en mogelijk van gedetailleerde informatie te voorzien.

Onderdeel B bestaat uit:

- B1. Beschrijf de getroffen interne maatregelen onder B1.
  Onder interne maatregelen worden alle getroffen maatregelen verstaan die niet tot stand zijn gekomen door externe consultatie, maar door de gemeente zelf.
- B2. Beschrijf de getroffen externe maatregelen, waarbij ook wordt beschreven hoe de consultatie van de externe partij of externe 'schriftelijke' informatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen.

En per onderdeel (interne c.q. externe maatregelen) zijn er drie sub kopjes gemaakt waaronder de maatregelen kunnen worden toegevoegd:

- Voor 2023 getroffen maatregelen, die dit jaar zijn voortgezet;
- Maatregelen die na evaluatie niet meer worden voortgezet dit jaar;
- Maatregelen die nieuw zijn getroffen dit jaar.

Daarmee wordt expliciet de reguliere P&C-cyclus doorlopen: er wordt nagegaan wat het daadwerkelijk effect is van de getroffen maatregel afgelopen jaar, vervolgens wordt afgewogen of met die maatregel wordt doorgegaan of niet. Vervolgens wordt ingeschat welke extra maatregelen nodig zijn en wat de effecten zijn van alle maatregelen tezamen en tot slot wordt gevolgd wat de daadwerkelijke effecten zijn van de getroffen maatregelen.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'getroffen externe maatregelen'.

Wat wordt verwacht van de beschrijving van de getroffen externe maatregelen?
Van het college wordt verwacht duidelijk te beschrijven hoe externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen. Hieruit moet blijken dat het college actief externe consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel en hoe dit heeft geleid tot het treffen van de externe maatregel(en) voorafgaand aan het moment van indiening door het college.

Beschrijving getroffen externe maatregelen
Per getroffen maatregel dienen de volgende vragen te worden beantwoord:
Naam van de maatregel, gevolgd door de antwoorden op de volgende drie vragen:

a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?

b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

Alle drie de vragen dienen te zijn beantwoord, zodat een duidelijk inzicht wordt geboden dat hier sprake is van 'externe maatregel(en)'. Onderaan dit formulier staat in de ***bijlage*** een verdere toelichting op deze vragen en een voorbeeld van een duidelijke beschrijving.

Suggesties bij de beantwoording van B

- U kunt waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen aangeven.
- U kunt bij de getroffen maatregelen aangeven welke overwegingen hebben geleid tot het treffen van deze maatregelen en welke bronnen bij die afwegingen zijn gebruikt.
- U kunt bij het antwoord aangeven of gebruik gemaakt is van de volgende tool(s):
    - de rekentool SEO;
    - de benchmark Divosa;
    - de tool "informatie over eerdere aanvragen", te vinden via de gelijknamige pagina "Informatie over eerdere aanvragen". Met deze tool kunnen aan de hand van kenmerken van gemeenten (grootteklasse, omvang tekort en arbeidsmarktregio) vergelijkbare gemeenten worden gevonden, waarbij direct zichtbaar wordt welke maatregelen deze gemeenten hebben getroffen. Dit kan nuttig zijn bij het oriënteren op de externe maatregelen.
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een extra bijdrage levert. In het geval van externe maatregelen dient ook sprake te zijn van externe consultatie.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten met de andere onderdelen in het sociale domein benoemen.
- U kunt nagaan wat de eventuele gevolgen van de Coronacrisis zijn, welke maatregelen de gemeente om die reden minder, anders of extra heeft getroffen.

Onderdeel C

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de verdere tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect (C1).
Het effect van de maatregel wordt zoveel mogelijk gekwantificeerd en wordt dus zoveel mogelijk cijfermatig onderbouwd. Indien deze kwantificering niet mogelijk is wordt toegelicht waarom alleen een kwalificering van het effect van de maatregel mogelijk is (C2).

Ook wordt aangegeven op welke wijze het effect van de maatregelen zal worden gemonitord (C3). Het zoveel mogelijk kwantificeren maakt het beter mogelijk om de (deel)effecten te kunnen monitoren. Hierdoor wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de realisatie van de maatregelen en het (totaal)effect op het terugdringen van het tekort.

Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op het ontstaan en de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage aan* de reductie van het tekort.

In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen heeft getroffen waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren. Verder reduceren kan ook worden geïnterpreteerd als maatregelen die een reducerend effect hebben op de stijging van de uitgaven. Dus wordt hier verwacht om inzichtelijk te maken dat maatregelen zijn getroffen waarmee het college verwacht/beoogt de eerdere bijdrage aan de neerwaartse trend van de uitgaven te vervolgen.

De beschrijving van de effecten van maatregel kan per maatregel of per groep van maatregelen worden beschreven, afhankelijk van de beschikbare informatie en de aard van de maatregel.

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate waarin de maatregelen een bijdrage leveren aan het reduceren van het tekort en geeft ook geen oordeel over de mate van tekortreductie. De commissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag C.

Het college geeft vervolgens aan op welke wijze de effecten worden gemonitord. Aan de wijze van monitoring worden geen verdere eisen aan gesteld. Het is dus aan het college en de gemeenteraad hoe de monitoring precies wordt ingericht. De enige eis is dat de wijze van monitoring beschreven wordt onder vraag C2.

Onder monitoring wordt verstaan het volgen van de resultaten van de getroffen maatregelen in relatie tot de verwachte opbrengsten, zodat op grond van deze informatie bijstelling van het beleid en de uitvoering van maatregelen mogelijk is. De monitoring kan fijnmazig per maatregel of per totaalpakket van maatregelen worden uitgevoerd.

De monitoring kan specifiek gericht zijn op het domein van de Participatiewet en/of de andere onderdelen van het sociaal domein. Ook kan dit onderdeel uitmaken van een reguliere maand- of kwartaalrapportage. De monitorinformatie kan vervolgens worden gebruikt om de gemeenteraad te informeren en ook kan deze informatie worden gebruikt bij een analyse van het volgend jaar (zie vraag A1).

Het is aan het college en de gemeenteraad om de wijze van monitoring te bepalen die het beste aansluit bij het kunnen volgen van de uitgavenontwikkeling en zo een bijdrage levert aan de tekortreductie.

Suggesties bij de beantwoording van C

- Geef inzicht in de redenering op basis waarvan het college verwacht dat het tekort verder reduceert met de onder B genoemde maatregelen.
- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is, voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.
- U kunt nagaan wat de eventuele gevolgen van de Coronacrisis zijn, welke maatregelen de gemeente om die reden extra heeft getroffen en welk effect hiermee wordt beoogd.

Wet- en regelgeving en ondersteuning

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, organiseert periodiek bijeenkomsten waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast wordt de Benchmark door Divosa ondersteund en heeft Divosa een aantal factsheets en handreikingen uitgegeven.

Ook heeft Divosa bijgedragen aan het beschikbaar komen van een tool waarin de aanvragen van de afgelopen drie jaar zijn verwerkt. De tool en aanvragen worden per VU-jaar op de website van de Toetsingscommissie gepubliceerd. Zie hiervoor de rubriek: informatie over eerdere aanvragen.

Bijlage 1: Toelichting op externe maatregel

Een voorbeeld[5] *van een duidelijke beschrijving is:*

Maatregel 1. Bevorderen ondernemerschap

A) De externe bronnen voor deze maatregel zijn geweest:
   a. Een rapport van Radar Advies: Werkzame bestanddelen van parttime ondernemen, dec 2019
   b. Achterbanraadpleging ZZP Nederland, mei 2020
   c. Divosa, innoveren van het BBZ, november 2020

B) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe bron?
   Het inzicht dat investeren in begeleiding van en naar zelfstandig ondernemerschap bijdraagt aan het verkleinen van het bijstandstekort.

C) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?
   De maatregel die getroffen is om meer capaciteit beschikbaar te stellen. Hiermee kunnen naar schatting 45 bijstandsgerechtigden extra naar zelfstandige ondernemerschap worden begeleid en wordt tevens in 20 gevallen vroegtijdige beëindiging van zelfstandig ondernemerschap zoveel mogelijk voorkomen.

Toelichting op de drie vragen.

1. *Wat wordt verstaan onder een externe bron(nen): externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?*
   Een externe partij is een persoon of organisatie buiten de grenzen van de gemeente.

   - Een veelgestelde vraag is of in geval van een gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) de consultatie als extern wordt aangemerkt. Consultatie van gemeenten die onderdeel uitmaken van een gemeenschappelijke regeling wordt niet als extern gezien.
   - Dit ligt anders voor een SW-bedrijf. Inmiddels maken veel (voormalige) SW-bedrijven deel uit van een nieuwe GR of zijn uitvoeringsdiensten overgedragen aan SW-bedrijven. In andere gevallen is sprake van privatisering.. Omdat de situatie voor SW-bedrijven niet uniform is, is ervoor gekozen om consultatie van het SW-bedrijf wel gezien als externe consultatie te zien.
   - Onder externe 'schriftelijke' informatie wordt alle informatie verstaan die vastgelegd is in een document of een digitale drager (website, bestand etc.) en voortkomt uit een bron buiten de grenzen van de eigen gemeente respectievelijk ISD of RSD. Deze externe informatie dient dan wel ook informatie te bevatten over het effect en de aanpak van deze maatregel. Anders is raadpleging van de partij van wie de informatie komt noodzakelijk.

[5] Dit voorbeeld is genomen uit een aanvraag VU 2018, met de daarbij behorende data.

2. *Wat heeft de externe consultatie opgeleverd?*
Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
Hier wordt beschreven welk inzicht door consultatie van die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie is gekregen bij de gemeente, dat geleid heeft tot het treffen van de externe maatregel?

- *Wat wordt verstaan onder consultatie van een externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?*
  Onder consultatie wordt verstaan het raadplegen van een externe bron (partij of 'schriftelijke' informatie) buiten de gemeente respectievelijk ISD of RSD. Dat kan het raadplegen van een externe partij zijn, maar het kan ook het raadplegen van externe 'schriftelijke' informatie zijn, mits deze ook informatie over de toepasbaarheid (effect, uitvoerbaarheid en aanpak etc.) omvat, anders is het inwinnen van advies bij de betreffende gemeente noodzakelijk.

  Voorbeelden van externe consultatie zijn onder andere:
  - *gebruik maken van goed werkende maatregelen van andere gemeenten/uitvoeringsorganisaties;*
  - *gebruik maken van beleidsplannen e.d. van gemeenten en op basis daarvan inwinnen van advies over deze maatregelen (zoals werkwijze, uitvoering en effect etc.);*
  - *inwinnen van advies bij andere gemeenten;*
  - *gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, bijeenkomsten van Divosa;*
  - *gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking Divosa;*
  - *gebruik maken van de signalen op basis van de SEO-tool;*
  - *gebruik maken van de publicatie van aanvragen van eerdere jaren en de betreffende tools op de website van de toetsingscommissie en op basis daarvan inwinnen van een advies over deze maatregelen (zoals werkwijze, uitvoering en effect etc.);*
  - *advies van een extern adviesbureau voor het nemen van extra maatregelen;*
  - *onder voorwaarden kunnen samenwerking met en uitvoering door een externe partij ook onder externe consultatie vallen. Dat is alleen het geval indien de consultatie duidelijk is beschreven en deze vervolgens leidt tot een maatregel, zie ook onder punt 3 externe maatregel. De enige uitzondering hierop is de ISD/RSD zoals eerder beschreven.*

  Het inschakelen van een externe voor het opstellen van de aanvraag, is géén externe maatregel.

  In geval van consultatie van een groep van externen, bijvoorbeeld bij het voorleggen van een beleidsplan, volstaat het aangeven van de betrokken externen en de uit deze groepsconsultatie opgedane inzichten en tot welke (groep van) maatregelen dit heeft geleid.

3. *Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze 'consultatie'?.*
Dit is een beschrijving van een getroffen externe maatregel.

Hierna volgen nog enkele toelichtingen over de externe maatregel (n.a.v. veelgestelde vragen):

- Wat wordt verstaan onder een *maatregel*?
  - Onder een maatregel wordt verstaan: een besluit over hoe iets wordt opgelost of veranderd.
- Met *'externe'* maatregel wordt bedoeld: een maatregel die is getroffen naar aanleiding van externe consultatie.
  Onder voorwaarden gelden de volgende externe maatregelen ook:
  - Het samenwerken met een externe partij voldoet als 'externe maatregel' mits binnen deze samenwerking consultatie heeft plaatsgevonden. Beschrijf duidelijk op welke wijze de consultatie in deze samenwerking heeft geleid tot de getroffen maatregel.
  - Het uitvoeren van een maatregel door een externe partij voldoet pas als 'externe maatregel' indien deze maatregel is getroffen naar aanleiding van consultatie van een externe partij (dat kan de uitvoerende partij zijn). Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt.
- Wat wordt verstaan onder een *getroffen* externe maatregel.
  - Dit is een externe maatregel die voor het tijdstip van indiening van de aanvraag door het college, de gemandateerde directeur en/of de wethouder is getroffen.
  - Onder het treffen van een maatregel wordt verstaan dat het besluit is genomen en waarvan de uitvoering in gang is gezet.
- *Moet het steeds een nieuwe (aanvullende) maatregel zijn?*
  Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.
  Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.
  In alle gevallen dient het college externe maatregelen te nemen. Dat kunnen ook, afhankelijk van de hiervoor genoemde afweging, bestaande maatregelen zijn, die in hun effect meerjarig doorlopen. Om die reden staat "aanvullende" tussen haakjes.
- *Hoeveel getroffen externe maatregelen zijn vereist?*
  Het is aan het lokaal bestuur om te bepalen hoeveel maatregelen moeten worden getroffen om het tekort verder te reduceren. Dat houdt in dat de toetsingscommissie nagaat of één dan wel meerdere externe maatregel zijn getroffen. Het is aan het college en de gemeenteraad om na te gaan of en te beschrijven dat de getroffen maatregelen tezamen het tekort verder reduceren (zie onderdeel effecten).